

Samec vzácného lorikula srílanského

Pár zoborožců malabarských

Okénko z cest

Srí Lanka – ptačí ráj

Když mi lidé říkají, abych jim doporučil některou exotickou zemi s krásnou přírodou a spoustou atraktivních zvířat a hlavně za rozumné peníze, vždy jim navrhnou Srí Lanku. Příjemná letecká dostupnost 2 × 5,5 hodiny s jedním přestupem, milí usměvaví lidé, krásné národní parky i památky a hlavně hodně atraktivních zvířat. Z ptačí říše zde bylo již pozorováno téměř 500 druhů včetně tažných ptáků, 240 druhů zde i hnízdí a více než 30 je endemických. Je to prostě pravý ptačí ráj.

Jsem zde už potřetí a samozřejmě jsem při plánování opět využil svou dlouholetou kamarádku Šárku, která zde žije a zařídí všechna má někdy i hodně zvláštní a náročná zvířecí

pozorování. Letos to bude opět fotografování kobry indické ve volné přírodě, kdy nám je vyhledá odborník na odchyt hadů, a dalším přáním je pozorování a fotografování papoušků. Žije tady pět druhů a mimo ty běžné bych chtěl letos konečně vidět toho nejvzácnějšího, lorikula srílanského (*Loriculus beryllinus*), o kterém se toho asi moc neví. Popravdě i to je tím hlavním důvodem, proč jsem vlastně tady. Ale pěkně popořadě.

Hned po příletu do Kolomba odjždíme na sever do NP Wilpattu a ještě odpoledne a několik následujících dnů trávíme v tomto krásném, rozlehlém a méně známém národním parku. Na fotografování tady máme dokonale klid, protože turistů je zde velmi málo.

Velké štěstí jsem měl na krásné vlhy, vlhu pestrou jsem již fotografoval při minulém tripu, ale letos se povedla i vlha modroocasá a vlha proměnlivá. Jejich nejčastější potravou jsou včely, motýli nebo vážky. Často jsem pozoroval jejich techniku lovu, úspěšnost je téměř sto procentní. Další hojnou barevnou ozdobou Srí Lanky je páv korunkatý nebo mandelík indický, kterého se mi letos povedlo nafotit i při páření. Z dalších atraktivních druhů pozorujeme např. sojkovce šedočelého, květozoba cejlonského, bulbula cejlonského, loskutáka srílanského a často i velkého zoborožce malabarského. Ze sedmi druhů ledňáčků, kteří na Srí Lance žijí, se nám podařilo nafotografovat pět a mezi nimi i toho nejmenšího, ledňáčka trpasličího. Ten nám ale dal docela zabrat, protože jsme za ním museli mimo národní park, kde žije v zarostlých říčních ramenech, a jeho malé, ale krásně zbarvené tělíčko v bujném porostu sice najdete, nicméně přes různé větvičky těžko

VELKÝ PAPOUŠEK

DROBNÝ EXOT

MALÝ PAPOUŠEK

KANÁR

- NABÍZÍME ŠIROKÝ SORTIMENT KRMIV A SMĚSÍ
- PŘÍMÝ DOVOZCE VAJEČNÝCH MÍCHANIC QUIKO
- ŠIROKÝ SORTIMENT PLASTOVÝCH DOPLŇKŮ
(KRMÍTKA, NAPÁJEČKY, ZÁSOBNÍKY, ROZLIŠOVACÍ KROUZKY)

POSÍLÁME KURÝREM PO CELÉ ČR
INFOLINKA:
10⁰⁰ - 16⁰⁰ (PO - PA) 774 347 222

WWW.FAJNZOO.CZ

Leňáček trpasličí

Samec alexandra malého

Páříci se mandelíci indičtí

???

doostříte. Nakonec se to ale povedlo.

Vodních ptáků je tady prostě opravdu hodně. Stovky, tisíce? Nedokážu to odhadnout, ale je to opravdu ptačí ráj. Je tu hodně jezer, mokřadů a v nich běžně pozorujeme hejna několika druhů čápů včetně krásného nesyta indického, kulíky, čejky, jsou zde bukači, kormoráni, ibisové i několik druhů vodních dravců, z nich ten největší, orel bělobřichý. Z papoušků je zde často vidět pouze jeden druh, a to alexandr malý. Jsme tady v době, kdy se připravují k hnízdění, a protože hnízdních dutin není nikdy dost, je zábavné pozorovat jejich souboje o tyto dutiny. Jeden pár je zalezlý ve stromě a občas vykukne jenom hlavička, druhý pár se probírá opodál a čeká. Do pěti minut opustí oba s velkým křikem dutinu a druhý pár ji v tichosti obsadí. Toto se opakuje během jedné hodiny i čtyřikrát. Jen jsem nepochopil, co tím alexandři sledují, ale asi je to, pokud nehnízdí, jenom hra a zábava. Jejich častou a lehce dostupnou potravou je rýže. Vidíte je ráno a navečer na rýžových plantážích v hejnech kolem třiceti kusů, a protože místní drobní pěstitelé používají asfaltové komunikace k dosoušení rýžových zrnek,

můžete je často zahlédnout i tam.

Další den se přesouváme tam, kam se těším nejvíc a kde jsem ještě nikdy nebyl. Je to provincie Sabaragamuwa a nejbližším městem je Kitulgala. My jsme ale hluboko v pralese, v malém rodinném kempu přímo u řeky, který spravuje otec se synem. A právě syn je velmi zkušený průvodce a bird-watcher, který by nám měl najít toho vytouženého lorikula srílanského. Kemp je hodně jednoduchý, mám pro sebe pouze malý, velmi letitý stan, to mám ale nejraději. Jak vždy říkám: „Nechci žádné betony“. Otec z prapodivné kuchyně, kam se raději moc nedívat, vždy přinese jednoduché, ale perfektní a chutné jídlo a občas i studené místní pivo. Brzy ráno vyrazíme do kopců, přičemž všude okolo jsou čajové plantáže. Kolem poledne, kdy je teploměr již na čtyřicítce, fotografuji krásné alexandry velké a během tohoto tripu ještě několik drobných zpěvných ptáků. Při návratu do kempu mi na okraji pralesa průvodce na velkou dálku ukazuje něco drobného, zeleného. Zkousím to vyfotografovat, možná jsou to i oni, ale díky vzdálenosti a šeru to označím jako zelené fleky na čipu aparátu.

Začínám mít pochybnosti, zda se povede je vyfotografovat, zřejmě to s nimi nebude jednoduché, ale jak se říká – ráno bude moudřejší večera. No a taky že jo. Ráno vyrazíme ještě za šera po cestě na okraji pralesa, kde rostou středně vysoké stromy s neznámým ovocem a divoké kávové keře. Hned po rozednění (asi v čase jejich ranní snídani) pozorují lorikuly srílanské tam, kde bych je ani ve snu nečekal, jak okusují kávové plody, které jim vyloženě chutnají. Je to pro mne další velké poznání: papoušek a kávový plod. Až doma při podrobném prohlížení fotografií jsem zjistil, že požívají asi jenom slupku kávového plodu. I tak jsem nikdy neslyšel ani neviděl, že by papoušci někde na světě holdovali kávovým plodům. Že je káva pro papoušky toxická, asi nebude úplně pravda.

Trochu jsem vyzpovídal našeho průvodce. On tento druh pozoruje a říká, že tyto ptáci požívají plody kávy pravidelně. Dokonce prý slupka obsahuje stejné množství kofeinu jako zrna. Českých názvů je několik, tím nejčastějším je asi lorikul srílanský. Já jsem se jim věnoval téměř celý den. Hledat je při jejich velikosti asi

Samec alexandra velkého

Samec lorikula srílanského při konzumaci plodů kávovníku

Samice lorikula srílanského

Alexandři malí – vlevo strakatá samice

14 cm v hustých zelených porostech bylo docela náročné. Většinou se pohybovali po jednotlivých párech, výjimečně i v menších hejnech do osmi kusů. Pokud přelétali na jiný strom nebo keř, ozývali se hlasitým a vysokým hvizdem. Další potravou, kterou požírali, bylo pro mne neznámé ovoce jamboree, které rostlo na středně vysokých stromech do deseti metrů. Viděl jsem i několik hnízdních dutin s otvorem asi 4 cm, ale v tomto čase zatím prázdných. Na fotografiích včetně těch mých jsou často vidět otočení hlavou k zemi, ale jestli takto v noci i spí, nemohu potvrdit. Průvodce mi říkal, že když pozoruje hnízdní dutiny, kterých je u jeho kempu několik, vidí, že v pozdním čase zalézají po párech dovnitř v průběhu celého roku.

Během tří dnů se mi povedlo dost slušných fotografií, čímž bylo moje velké přání zdokumentovat tohoto vzácného lorikula splněno. Bez doprovodu místního specialisty na ptáky a mé dlouholeté kamarádky Šárky, která vše domluvila, bych ho ale určitě nenašel. On se vyskytuje na Srí Lance jen v několika málo místech, přičemž ta místa jsou tam, kam turisté nejezdí.

Pokračujeme směrem k jihu ostrova a první zastávkou je domluvený odborník na hady. Toto absolvuji již potřetí. Při každé výpravě na tento ostrov nám hadař najde ve volné přírodě dospělou kobru indickou a my si uděláme pár akčních fotografií.

K večeru dojíždíme k NP Yala, který je pro pozorování zvířat na Srí Lance asi nejlepší, ale problémem je obrovské množství turistů, kteří mají většinou jediný cíl, jímž je leopard skvrnitý. Tento park znám velmi dobře, během šesti hodin jsme viděli leoparda třikrát. Park je velmi rozlehlý a žije zde i mnoho ptáků. Z těch nejčastěji pozorovaných je to třeba kur srílanský, dudek chocholatý, loskuták a špaček srílanský, marabu malajský, lejskovec rajský, který má ocasní pera dvakrát delší než tělo, atd. Těch ptačích druhů je opravdu hodně. Z důvodu velkého množství turistů, kteří za tučnou odměnu nutí své řidiče, aby hlavně hledali leopardy (jsou propojeni telefony a o jejich výskytu ihned ví dalších možná i 50 aut a potom jezdí rychle jako při závodech), opouštíme další den tento park a přesouváme se do NP Bundala, který je vlastně obrovským mokřadem plným vod-

ních i jiných ptáků. Pozorujeme např. plameňáky růžové, z dravých ptáků orlovce říční, kormorány malé a indické, čápy černokrké, chřástaly, čejky a několik druhů ledňáčků. A papoušci? Tady jsou opět pouze dva druhy, občas pozorujeme alexandry velké a velmi často alexandry malé. Jednou jsem na velkou vzdálenost pozoroval nějaké zvláštní zbarvení na alexandru malém, a to nepravidelné velké žluté skvrny. Řidič – průvodce mi říkal, že toto ještě nikdy neviděl a prý jde o velkou vzácnost. Dotyčný alexandr si toho asi byl vědom a dobré tři hodiny jsme se snažili ho dostat do lepšího záběru, abych ho nafotil důkladně, on však nechtěl spolupracovat. To se ale v přírodě stává docela často. V ptačích parcích a zoologických zahradách by to bylo daleko snazší, ale tam já zásadně nejezdím, to mě prostě nenaplnuje. Takže nakonec alespoň něco dokumentačního.

Loučím se se Srí Lankou a určitě se sem ještě rád podívám. Něco se povedlo, něco ne, ale to je prostě příroda.

Franta Brzák – Boseň
frantabrzak@gmail.com
Foto: autor